

LILLEHAMMER KOMMUNE

EIERMELDING 2019

Innledning

Lillehammer kommunestyre vedtok «Eierpolitikk 2016-2019» i juni 2016. Det forutsettes at eierpolitikken følges opp med årlige Eiermeldinger. Det er utarbeidet og vedtatt Eiermeldinger for 2016, 2017 og 2018. Disse følges nå opp av Eiermelding 2019, som er utarbeidet basert på regnskapstall og opplysninger om selskapets drift og ledelse i 2018. Aksjeselskap har som hovedregel frist til 30. juni påfølgende år med å avlegge regnskap og avholde generalforsamling.

Motiver for eierskap

I eierpolitikken 2016-2019 er det redegjort for fire motiv for selskapsdannelse:

- Effektivisering av tjenesteproduksjonen (i samarbeid med andre)
- Samfunnsøkonomiske hensyn (markedssvikt eller grunnrente)
- Finansielle motiver
- Næringspolitikk (arbeidsplasser og kompetanse)

De fire motivene er nærmere beskrevet i eierpolitikken. For selskap der kommunens eierskap er finansielt motivert eller begrunnet med at selskapet har en meravkastning som følge av verdier som tilhører fellesskapet (grunnrente), er det et absolutt krav at selskapene leverer resultat og betaler utbytte etter det som er vanlig i bransjen de opererer i. Overskuddskravet til øvrige selskap kan variere, men selskapene skal som minimum drives i balanse. Lillehammer kommune kan frafalle krav om utbytte til fordel for oppbygging av egenkapital for en periode på inntil fire år ad gangen.

For alle selskap der kommunen har en eierandel gjelder at alle transaksjoner som involverer kommunen (tilskudd, kjøp og salg av tjenester) skal være transparente og dokumenterbare. Kjøp og salg av tjenester skal skje til markedsmessige vilkår. Selskap som mottar tilskudd fra kommunen, men som også har virksomhet som konkurrerer med private skal ha et regnskapsmessig skille i tråd med regelverket for offentlig støtte.

Forventninger til styrene

I Lillehammer kommunes eierpolitikk 2016-2019 er det listet opp flere konkrete krav til styrene i selskap der Lillehammer kommune eier mer enn 50 %.

I utgangspunktet var det planlagt at de selskapene det gjelder skal rapportere etterlevelse og forklare avvik i årsmeldingen. Dette har vist seg å være lite hensiktsmessig og etterlevelsen har derfor blitt håndtert som et eget tema når valgkomiteen har møtt sittende og fremtidige styreledere i forbindelse med (årlig) valg. For 2018 er denne gjennomgangen formalisert ved at styrelederne besvarer en nettbasert spørreundersøkelse om etterlevelse, som så danner grunnlaget for samtalen med valgkomiteen. Erfaringen så langt er at styrene har fokus på etterlevelse, selv om dette kan praktiseres litt forskjellig, blant annet avhengig av størrelse og kompleksitet i selskapet.

Endringer i beste praksis

Lillehammer kommunes eierpolitikk bygger på beste praksis slik dette framkommer av KS anbefalinger om Eierstyring, selskapsledelse og kontroll, samt Norsk utvalg for Eierstyring og Selskapsledelse (NUES) anbefaling om Eierstyring og selskapsledelse. KS sine anbefalinger er uendret siden eierpolitikken ble vedtatt i 2016, men NUES publiserte en oppdatert versjon av sine anbefalinger 17. oktober 2018. Oppdateringene reflekterer en utvikling de siste årene der strategiarbeidet har gått fra å være et anliggende for selskapets administrasjon som så styret ble orientert om, til å være et viktig verktøy

for styret i sin dialog med administrasjonen. Det anbefales derfor at eiere øker fokus på at styrets strategiarbeid, både når det gjelder gjennomføring og kompetanse.

Endringen er en presisering av gjeldende anbefalinger og det anses derfor ikke som nødvendig å oppdatere kommunens eierpolitikk fra 2016, der strategiarbeid er spesielt nevnt som en viktig oppgave for styrene i selskap som Lillehammer kommune eier.

I ny kommunelov som ble vedtatt i 2018 er kommunenes plikt til å utarbeide eierskapsmelding for første gang lovfestet. § 26-1, Eierskapsmelding lyder:

«Kommuner og fylkeskommuner skal minst én gang i valgperioden utarbeide en eierskapsmelding som skal vedtas av kommunestyret eller fylkestinget selv.

Eierskapsmeldingen skal inneholde

- a) kommunens eller fylkeskommunens prinsipper for eierstyring
- b) en oversikt over selskaper, kommunale eller fylkeskommunale foretak og andre virksomheter som kommunen eller fylkeskommunen har eierinteresser eller tilsvarende interesser i
- c) kommunens eller fylkeskommunens formål med sine eierinteresser eller tilsvarende interesser i virksomhetene nevnt i bokstav b.»

Kommunens eierpolitikk/eiermeldinger tilfredsstiller kravene i §26-1 når disse tar til å gjelde i løpet av oktober 2019.

Selskapskontroller i 2018

I løpet av 2018 gjennomførte Irev, etter bestilling fra kommunens kontrollutvalg, selskapskontroller av selskapene Lillehammer Olympiapark AS, Lipro AS og Jorekstad AS.

Lillehammer Olympiapark AS

Lillehammer kommune eier alle aksjene i Lillehammer Olympiapark AS. Rapporten fra Irev ble behandlet av kommunestyret 26. april 2018, som gjorde følgende vedtak:

1. Kommunestyret tar revisjonsrapporten "Selskapskontroll Lillehammer Olympiapark AS" til etterretning.
2. Kommunestyret merker seg revisjonens anbefalinger som omhandler både selskapets interne forhold og Lillehammer kommunes eierskap:
 - a. Lillehammer Olympiapark AS bør endre sin journalførings- og arkiveringspraksis, slik at den ivaretar regelverket på området. Selskapet har plikt til å føre journal i samsvar med arkivlova § 10, som sier at registreringen i journalen skal gjøre det mulig å identifisere dokumentet.
 - b. Lillehammer Olympiapark AS omfattes i utgangspunktet av virkeområdet til lov om offentlige anskaffelser, og selskapet bør innrette sin innkjøpspraksis i henhold til dette regelverket.
 - c. Faktisk bokførte kostnader i Lillehammer Olympiapark AS bør fordeles ut på enkelte avdelinger og prosjekter, dvs at alle aktiviteter i selskapet skal dekke kostnader knyttet til egne aktiviteter samt sin andel av felleskostnadene.

- d. Lillehammer kommune bør følge opp eierpolitikkenes bestemmelse om at innkallinger til generalforsamlinger rutinemessig skal legges fram for formannskapet.
 - e. Lillehammer kommune bør følge opp at valgkomite oppnevnes av generalforsamlingen.
 - f. Lillehammer kommune bør følge opp eierpolitikkenes ordlyd knyttet til å angi mål og klar retning for hva kommunen vil med Lillehammer Olympiapark AS og angi klare og langsiktige mål for selskapet.
 - g. Forholdet til styremedlemmers mulige inhabilitet bør gis oppmerksomhet ved oppnevning av styremedlemmer som enten er folkevalgte eller ansatte i Lillehammer kommune.
3. Kommunestyret ber kommunens eierrepresentant følge opp revisjonsrapportens anbefalinger overfor selskapet, dvs. anbefalingene a-c.
 4. Kommunestyret forventer at anbefalingene om eierskapet, dvs. anbefalingene d-g, følges opp i forbindelse med Eiermeldingen.

Oppfølging: Styret i Lillehammer Olympiapark AS har bekreftet at pkt. a-c er ivarettatt. Fra og med 2018 er det innført et fast punkt – referatsaker – på formannskapets dagsorden for å sikre at blant annet gjennomgang av innkallinger til generalforsamling i selskap der kommunen har en eierandel protokolleres. Det er valgt valgkomite for selskapet og bestemmelse om dette er tatt inn i vedtektene. Formålet med eierskapet i Lillehammer Olympiapark er delvis vedtektsfestet og ytterligere presisert i Eiermeldingen. Kommunen har videre en fortløpende dialog med selskapet om mål og ønsket utviklingsretning.

Habilitetsproblematikk er et tema som alltid vurderes ved oppnevning av styremedlemmer til selskap der Lillehammer kommune har en eierandel, uavhengig av om det dreier seg om folkevalgte, egne ansatte eller andre.

Lipro AS

Rapporten ble behandlet av kommunestyret 31. august 2018, som gjorde følgende vedtak:

1. Kommunestyret tar revisjonsrapporten "Selskapskontroll Lipro AS" til etterretning.
2. Kommunestyret merker seg at revisjonen konkluderer med at selskapet opererer innenfor formålet med virksomheten og at bedriften oppfyller gjeldende regelverk angående skille mellom konkurranseutsatt og skjermet virksomhet. Revisjonen viser også at selskapet omfattes av virkeområdet til offentleglova og at selskapet har forberedt seg på dette.
3. Kommunestyret merker seg revisjonens anbefalinger og forventer at disse følges opp i forbindelse med arbeidet med neste Eiermelding:
 - a. Kommunen bør vurdere hvordan eierpolitikkenes ordlyd knyttet til utarbeidelse av Eierstrategi/mål for enkelt-selskaper bør følges opp overfor Lipro AS. Dette kommer av at Eiermeldingen kun inneholder kortsiktige mål for selskapet og ikke langsiktige.
 - b. Eierne bør formalisere årlige Eiermøter i Lipro AS.

Oppfølging: Formålet til Lipro AS er å tilby tjenester og produkter av høy kvalitet med vekt på fleksible løsninger tilpasset deltagere og kunder, som igjen skal gi mennesker mulighet for aktivitet, arbeid eller kompetanseheving med utgangspunkt i deres egne behov og ressurser. Koblet med den formulerte eierstrategien om å gi arbeidsledige og yrkeshemmede et tilbud om hjelp til å komme tilbake til ordinært arbeidsliv anses dette å gi tilstrekkelige styringssignaler også på lang sikt. Lillehammer kommune vil som største eier be om et eiermøte i løpet av 2019 og legger opp til at dette skal bli et fast punkt i selskapets årshjul.

Jorekstad AS

Rapporten ble behandlet av kommunestyret 27. september 2018, som gjorde følgende vedtak:

1. Kommunestyret tar revisjonsrapporten "Eierskapskontroll Jorekstad AS" til etterretning og merker seg spesielt følgende forhold i revisjonens oppsummering av konklusjoner i sammendraget i rapporten:
 - a. Revisjonen anser at kommunen i begrenset grad har fulgt opp egne eierprinsipper ved å angi langsiktige mål for utviklingen av selskapet.
 - b. Revisjonen påpeker at det foreløpig ikke er etablert som rutine å holde årlige eiermøter.
 - c. Revisjonen mener at honorar for styreverv kun i form av møtegodtgjørelse og tapt arbeidsfortjeneste vanskelig kan sies å "reflekterer kompetanse, tidsbruk og virksomhetens kompleksitet".
 - d. Revisjonen kan ikke se at forholdet til habilitet ble vurdert ved oppnevning av styremedlemmer med ansettelsesforhold i kommunen.
 - e. Revisjonen påpeker at kommunens ambisjon om kjønnslikhet er ikke oppfylt i selskapet.
2. Kommunestyret ber om at det gis tilbakemelding til kontrollutvalget innen 1.11.2018 om hvordan revisjonens konklusjoner - og spesielt ovennevnte punkter - er fulgt opp.
3. Kommunestyret ber rådmannen utarbeide en sak til kommunestyret om kommunens langsiktige eierstrategi og mål for selskapet innen 1.11.2018.

Oppfølging: Tilbakemelding til kontrollutvalget ble levert 12. november 2018 og ble behandlet av utvalget i møte 6. desember 2018. Tilbakemeldingen og protokoll fra utvalgets behandling av saken finner her:

<http://opengov.cloudapp.net/Meetings/opplandfk/Meetings/Details/530695?agendaItemId=207358>

Protokollen er tidligere oversendt kommunestyret til orientering. Overordnet viser kommunen til at man som minoritetseier i selskapet har begrenset mulighet til å gjennomføre endringer på egen hånd, men at man vil ta omtalte forhold opp med øvrige aksjonærer med sikte på å få til løsninger.

Selskap der Lillehammer kommune eier 50 % eller mer

I eierpolitikk 2016-2019 er det lagt opp til at for selskap der kommunen eier 50 % eller mer, eller selskap som det er særskilt politisk interesse for, skal redegjørelsen i Eiermeldingen følge en vedtatt mal. I Eiermelding 2019 omfatter dette seks aksjeselskap og ett interkommunalt selskap. I tillegg har man også i år valgt å inkludere Jorekstad Fritidsbad der Lillehammer kommune eier 32,4 %, men i tillegg har en garantiforpliktelse knyttet til selskapets lån. Alle regnskapstall og opplysninger knyttet til årsmeldinger gjelder selskapets regnskap og årsmelding for 2018. Det samme gjelder opplysninger knyttet til organisasjon, dvs. at det er styremedlemmer og daglig leder som underskrev årsregnskap og -beretning for 2018 som er tatt med. På dette området har praksis vært noe varierende i tidligere Eiermeldinger.

Lillehammer Kommunale Eiendomsselskap AS	
Bransje	68.209 Utleie av egen eller leid fast eiendom
Organisasjonsform	Aksjeselskap
Organisasjonsnummer	980 706 494
Stiftelsesår	1999
Sum driftsinntekter	21 090 000
Årsresultat	1 296 000
Eierandel (%)	100 %
Innskutt aksjekapital	3 000 000
Sum egenkapital	28 559 000
Sum gjeld	163 523 000
Andre eiere (% eierandel)	Nei
Selskapets formål (fra vedtektene)	Selskapets virksomhet er kjøp og salg av bebygd og ubebygd eiendom, oppføringa v bygg, eiendomsutvikling og inn- og utleie av lokaler. Selskapet kan eie eiendom sammen med private eller andre offentlige aktører. Selskapet skal legge vekt på sitt særlige samfunnsmessige ansvar og skal i den sammenheng ivareta offentlige og byutviklingsmessige hensyn.
Organisasjon	Styreleder: Vegar Strand Styremedlemmer: Geir Lande Fevang, Hilde Cathrine Grøneng, Ingebjørg Boye, Merethe Kjellberg Daglig leder: Audun Amdahl Antall ansatte: 5
<p>Kommunens eierstrategi (formålet med eierskapet): Selskapet skal eie og drifte kommunale bygg og boliger. I tillegg skal selskapet kjøpe og opparbeide tomteområder der dette har samfunnsmessig betydning, enten tomteområdene er tenkt for formålsbygg, næringseiendommer, boliger eller fritidsboliger. Selskapet skal ha en aktiv rolle når det gjelder å skaffe og tilrettelegge næringsarealer. Selskapet har ikke eget økonomisk formål.</p> <p>Har eierskapet så langt vist seg å være tjenlig i forhold til kommunens eierstrategi? Ja.</p> <p>Drives selskapet godt og i samsvar med selskapets formål? Ja.</p> <p>Følger styret opp kommunens forventninger til styret i henhold til eget punkt i eierpolitikken? Se omtale i innledningen.</p> <p>Særskilte utfordringer/fokusområder (trusler/muligheter)? Framtidige endringer i regelverket for offentlige anskaffelser kan føre til at tjenester som selskapet i dag kjøper fra Lillehammer kommune må ut på anbud. Dette kan eventuelt gjøre det mindre hensiktsmessig å organisere virksomheten som et AS. Det foreligger ingen konkret forslag om slike endringer.</p> <p>Er det ønskelig/aktuelt å endre selskapets organisasjonsform? Nei, ikke ut fra dagens rammebetingelser.</p> <p>Kan kommunens eierskap bidra til uheldig konkurransevridding? Ja, potensielt. Selskapet opererer i noen grad i markeder der det også er private aktører. Det er derfor viktig at det stilles krav om at virksomheten skal drives på forretningsmessige vilkår og at bruk av kommunale ressurser prises riktig.</p> <p>Er kommunen tjent med fortsatt engasjement i selskapet eller kan interessene på dette området bedre ivaretas på andre måter? Skal eierandelen økes, reduseres eller avhendes? Kommunen bør videreføre sitt engasjement som i dag.</p>	

Lillehammer Olympiapark AS	
Bransje:	93.110 Drift av idrettsanlegg
Organisasjonsform	Aksjeselskap
Organisasjonsnummer	959 295 417
Stiftelsesår	1990
Sum driftsinntekter	59 040 000
Årsresultat	1 020 000
Eierandel (%)	100 %
Innskutt aksjekapital	1 050 000
Sum egenkapital	2 477 000
Sum gjeld	39 504 000
Andre eiere (% eierandel)	Nei
Selskapets formål (fra vedtektene)	Selskapets formål er på samfunns- og forretningsmessig basis å eie, drive, vedlikeholde og utvikle anlegg som er bygget for OL 94 og annen virksomhet som har sammenheng med dette. Selskapet er uten eget økonomisk formål.
Organisasjon	Styreleder: Sidsel Brath Styremedlemmer: Torstein Rudihagen, Roar Olsen, Marit Roland, Sverre Knutsønn Seeberg, Eirik Haagensen, Morten Rønning, Torunn Linneberg Daglig leder: Per Olav Andersen Antall ansatte: 31+6
<p>Kommunens eierstrategi (formålet med eierskapet): Sikre drift, vedlikehold og utvikling av OL-anleggene i Lillehammer til nytte og glede for idretten og Lillehammers befolkning. Selskapet driver omfattende kommersiell virksomhet. I tillegg drifter man anlegg for Lillehammer kommune som må finansieres gjennom tilskudd. Den samfunnsøkonomiske nytten anses imidlertid å være stor, og eierskapet er begrunnet med dette.</p> <p>Har eierskapet så langt vist seg å være tjenlig i forhold til kommunens eierstrategi? Ja.</p> <p>Drives selskapet godt og i samsvar med selskapets formål? Ja.</p> <p>Følger styret opp kommunens forventninger til styret i henhold til eget punkt i eierpolitikken? Se omtale i innledningen.</p> <p>Særskilte utfordringer/fokusområder (trusler/muligheter)? Lillehammer Olympiapark har et årlig tilskuddsbehov på 15 mill. kroner. Fram til 2014 ble dette finansiert fra etterbruksfondet. I perioden 2014-2016 har selskapet mottatt midler til drift fra staten, Oppland fylkeskommune og Lillehammer kommune og tilskudd for å oppgradere noen av anleggene fra Lillehammer kommune. Kulturdepartementet har bevilget 2 mill. kroner i årlig driftstilskudd til bob- og akebanen fra 2019. Det arbeides med å øke inntjeningen og å få til en forlengelse av de siste årenes tilskuddsmodell, men kommunen må være forberedt på å gi betydelige bidrag selv.</p> <p>Er det ønskelig/aktuelt å endre selskapets organisasjonsform? Nei, ikke ut fra dagens rammebetingelser.</p> <p>Kan kommunens eierskap bidra til uheldig konkurransevridding? Ja, potensielt. Det er viktig at det stilles krav om at virksomheten skal drives på forretningsmessige vilkår og at det praktiseres et regnskapsmessig skille som sikrer at offentlige tilskudd ikke subsidierer den konkurranseutsatte delen av virksomheten.</p> <p>Er kommunen tjent med fortsatt engasjement i selskapet eller kan interessene på dette området bedre ivaretas på andre måter? Skal eierandelen økes, reduseres eller avhendes? Kommunen bør videreføre sitt engasjement som i dag. Det er knyttet forpliktelser/ forventninger om offentlig eierskap til anleggene i forbindelse med overdragelsen fra staten.</p>	

Lillehammer og Gausdal Energiverk Holding AS	
Bransje	35.112 Produksjon av elektrisitet
Organisasjonsform	Aksjeselskap
Organisasjonsnummer	986 652 671
Stiftelsesår	2004
Sum driftsinntekter	40 231 000
Årsresultat	26 112 000
Utbytte/Tilleggsutbytte	26 000 000/48 000 000
Eierandel (%)	77,16 %
Innskutt aksjekapital	692 713 000
Sum egenkapital	723 270 000
Sum gjeld	313 286 000
Andre eiere (% eierandel)	Gausdal kommune (22,84 %)
Selskapets formål (fra vedtektene)	Eie og investere i kraftvirksomhet og annen virksomhet som står i forbindelse med dette, herunder deltagelse i andre selskaper med lignende virksomhet, samt investeringer i fast eiendom, verdipapirer og andre formuesobjekter.
Organisasjon	Styreleder: Nanna Egidius Styremedlemmer: Hans Oddvar Høistad, Eirik Haagenen Daglig leder: Annar Skrefsrud Antall ansatte: 1
<p>Kommunens eierstrategi (formålet med eierskapet): Det opprinnelige eierskapet til Lillehammer og Gausdal Energiverk var begrunnet i et ønske om å sikre innbyggerne tilgang til elektrisk strøm. Gjennom deregulering, oppkjøp og fusjoner har eierskapet blitt mindre lokalt og knyttet til forsyningssituasjonen. Eierskapet er i dag til dels finansielt motivert, men kan også begrunnes ut fra at el-forsyning er en kritisk samfunnsfunksjon og grunnrenten fra vannkraft.</p> <p>Selskapet skal eie og forvalte Gausdal og Lillehammer kommuners eierandeler i Eidsiva Energi AS (som i løpet av 2019 blir eierandeler i Innlandet Energi Holding AS), samt de verdier som følger av eierskapet, blant annet lån hos eierkommunene og en plasseringsportefølje som forvaltes etter de samme prinsippene som eiernes finansstrategi.</p> <p>Har eierskapet så langt vist seg å være tjenlig i forhold til kommunens eierstrategi? Ja</p> <p>Drives selskapet godt og i samsvar med selskapets formål? Ja</p> <p>Følger styret opp kommunens forventninger til styret i henhold til eget punkt i eierpolitikken? Se omtale i innledningen.</p> <p>Særskilte utfordringer/fokusområder (trusler/muligheter)? Alternative energikilder, krav og muligheter knyttet til det grønne skiftet og behov for fornying av infrastruktur kan på sikt føre til dårligere lønnsomhet i sektoren og lavere utbytte til eierne.</p> <p>Er det ønskelig/aktuelt å endre selskapets organisasjonsform? Nei, ikke ut fra dagens rammebetingelser.</p> <p>Kan kommunens eierskap bidra til uheldig konkurransevridding? Nei.</p> <p>Er kommunen tjent med fortsatt engasjement i selskapet eller kan interessene på dette området bedre ivaretas på andre måter? Skal eierandelen økes, reduseres eller avhendes? I 2019 er det vedtatt å fusjonere Eidsiva Energi AS og Hafslund Eco AS. De tidligere eierne av Eidsiva Energi AS vil videreføre sitt eierskap gjennom et nytt selskap, Innlandet Energi Holding AS. Når denne fusjonen er gjennomført vil det være naturlig å vurdere om LGE Holding AS skal videreføres eller om det kan være aktuelt at eierkommunene eier sin andel av aksjene i Innlandet Energi Holding AS direkte.</p>	

Ikomm AS	
Bransje	63.110 Databehandling, datalagring og tilknyttede tjenester
Organisasjonsform	Aksjeselskap
Organisasjonsnummer	991 335 846
Stiftelsesår	2007 (IKS 2003-2007)
Sum driftsinntekter	179 206 417
Årsresultat	3 808 363
Eierandel (%)	51,13 %
Innskutt aksjekapital	2 850 000
Sum egenkapital	23 779 319
Sum gjeld	34 601 901
Andre eiere (% eierandel)	Gausdal kommune 12,73 % Øyer kommune 10,14 % Askim kommune 9,75 % Hobøl kommune 3,25 % Spydeberg kommune 3,25 % Eidsberg kommune 6,50 % Trøgstad kommune 3,25 %
Selskapets formål (fra vedtektene)	Å tilby å levere varer og tjenester knyttet til informasjons- og kommunikasjonsteknologi til offentlige og private aktører, herunder gjennom investering og deltakelse i andre virksomheter.
Organisasjon	Styreleder: Annar Skrefsrud Styremedlemmer: Nanna Egidius, Kristin Ianssen, John Armand Wøhni, Per Sturla Wærnes, Svein Gunnar Opstad, Sverre Hølmo. Daglig leder: Morten Rønning Antall ansatte: 82
<p>Kommunens eierstrategi (formålet med eierskapet): Selskapet ble opprinnelig opprettet som et IKS for å ivareta utviklings- og driftsoppgaver innen IKT for de tre eierkommunene. Omdannelsen til AS ble begrunnet med fleksibilitet og mulighet for samarbeid med andre aktører, også på eiersiden. Gjennom Ikomm ønsker eierne å ivareta utviklings- og driftsoppgaver innen IKT på en effektiv og sikker måte. Eierskapet er også næringspolitisk begrunnet, d.v.s. at det er et mål i seg selv å ha et betydelig antall IKT-arbeidsplasser i regionene.</p> <p>Har eierskapet så langt vist seg å være tjenlig i forhold til kommunens eierstrategi? Ja.</p> <p>Drives selskapet godt og i samsvar med selskapets formål? Ja.</p> <p>Følger styret opp kommunens forventninger til styret i henhold til eget punkt i eierpolitikken? Ja.</p> <p>Særskilte utfordringer/fokusområder (trusler/muligheter)? Det er viktig at selskapet styres på en måte som er forenlig med krav til selskap som utfører oppgaver i egenregi. Generalforsamlingen kan om nødvendig instruerer styret om å iverksette tiltak for å sikre dette. I den nye aksjonæravtalen (fra 2017) er det vedtatt at det ikke skal tas ut utbytte fra selskapet før tidligst fra regnskapsåret 2020. Styret har utarbeidet strategi for selskapet 2019-2022, som i tråd med aksjonæravtalen er godkjent av generalforsamlingen i mai 2019.</p> <p>Er det ønskelig/aktuelt å endre selskapets organisasjonsform? Nei, ikke ut fra dagens rammebetingelser.</p> <p>Kan kommunens eierskap bidra til uheldig konkurransevridding? Ja, potensielt. Selskapet konkurrerer i et marked med private aktører. Det er derfor viktig at det stilles krav om at virksomheten skal drives på forretningsmessige vilkår, og at det er etablert et avtaleverk som sikrer riktig prising. Det er foretatt flere gjennomganger og analyser (benchmarking) og en selskapskontroll som bekrefter at dette er på plass.</p> <p>Er kommunen tjent med fortsatt engasjement i selskapet eller kan interessene på dette området bedre ivaretas på andre måter? Skal eierandelen økes, reduseres eller avhendes? Det er et uttrykt mål å få flere kommuner inn som eiere. Lillehammer kommune har i den forbindelse redusert den nedre grense for eierskap fra 50,1 % til 34,77 % (november 2017).</p>	

Lipro AS (beregnet konsern)	
Bransje	88.993 Arbeidstrening for ordinært arbeidsmarked
Organisasjonsform	Aksjeselskap
Organisasjonsnummer	913 914 945
Stiftelsesår	1963
Sum driftsinntekter	20 434 000
Årsresultat	388 000
Eierandel (%)	65,76 %
Innskutt aksjekapital	5 404 000
Sum egenkapital	14 568 000
Sum gjeld	79 000
Andre eiere (% eierandel)	Oppland Fylkeskommune (26,6 %), Gausdal kommune (6,0 %) 16 andre (1,64 %)
Selskapets formål	Lipro AS er en arbeidsmarkedsbedrift som har til formål å tilby tjenester og produkter av høy kvalitet med vekt på fleksible løsninger tilpasset deltagere og kunder, som igjen skal gi mennesker mulighet for aktivitet, arbeid eller kompetanseheving med utgangspunkt i deres egne behov og ressurser.
Organisasjon	Styreleder: Elin Gundersen Limoseth Styremedlemmer: Per J. Prestrud, Trine Sommerfelt Stenberg, Per A. Mæhlum, Ane Bjørnsgaard, Tove Solbakken Håkenstad Daglig leder: Nils Martin Forså Antall ordinært ansatte: 22
<p>Kommunens eierstrategi (formålet med eierskapet): Intensjonen med å etablere/gå inn på eiersiden i LIPRO var å gi arbeidsledige og yrkeshemmede et tilbud om hjelp til å komme tilbake til ordinært arbeidsliv. Dette er en del av et offentlig tjenestetilbud, som det har vist seg hensiktsmessig å organisere som et selskap i samarbeid med andre aktører.</p> <p>Har eierskapet så langt vist seg å være tjenlig i forhold til kommunens eierstrategi? Ja.</p> <p>Drives selskapet godt og i samsvar med selskapets formål? Ja. I løpet av 2018 har 109 personer fått et attføringsfaglig tilbud fra Lipro, 23 personer fikk jobb og 1 person startet utdanning.</p> <p>Følger styret opp kommunens forventninger til styret i henhold til eget punkt i eierpolitikken? Se omtale i innledningen.</p> <p>Særskilte utfordringer/fokusområder (trusler/muligheter)? Hovedtyngden av Lipros virksomhet er knyttet til ulike tiltaksplasser som betales av NAV. I 2018 sa NAV opp 24 tiltaksplasser, noe som medførte at selskapet måtte si opp fast ansatte.</p> <p>Er det ønskelig/aktuelt å endre selskapets organisasjonsform? Lipro AS er fra 2017 organisert som et konsern med to heleide datterselskap, Lipro Kompetanse AS som har ansvaret for skjermet virksomhet og Jobbteam AS, som driver konkurranseutsatt virksomhet. Lipro AS eier eiendomsmassen, men har ingen driftsoppgaver. Som lite selskap trenger ikke selskapet utarbeide konsernregnskap. Nøkkeltall er allikevel beregnet for konsernet.</p> <p>Kan kommunens eierskap bidra til uheldig konkurransevidning? Selskapet opererer i noen grad i et åpent konkurransemarked. Opprettelsen av to atskilte datterselskap med ansvar for henholdsvis skjermet og konkurranseutsatt virksomhet løser langt på vei de utfordringer som kunne oppstå som følge av dette.</p> <p>Er kommunen tjent med fortsatt engasjement i selskapet eller kan interessene på dette området bedre ivaretas på andre måter? Skal eierandelen økes, reduseres eller avhendes? Ingen endringer.</p>	

Lillehammer Skifestival AS (under avvikling)	
Bransje	93.190 Andre sportsaktiviteter
Organisasjonsform	Aksjeselskap
Organisasjonsnummer	979 304 013
Stiftelsesår	1997
Sum driftsinntekter	17 902 000
Årsresultat	- 7 612 000
Eierandel (%)	64,57 %
Innskutt aksjekapital	544 000
Sum egenkapital	- 16 764 000
Sum gjeld	22 451 000
Andre eiere (% eierandel)	Norges Skiforbund (21,06 %), Lillehammer Olympiapark AS (5,51 %), Lillehammer Skiklubb (3,34 %), Lillehammer Sentrum Drift AS (1,38 %) Strandtorget Senterforening (1,38 %), Norges Toppidrettsgymnas (1,38 %), samarbeidende skilag (1,38 %)
Selskapets formål (fra vedtektene)	Vurdere og prioritere hvilke arrangementer som selskapet skal søke lagt til Lillehammer, samt markedsføre Lillehammer som arrangementssted, forberede søknader om arrangementer og å gjennomføre arrangementene.
Organisasjon	Styreleder: Halvor Møllerløkken (Audun Amdahl fra 21.11.2018) Styremedlemmer: Stein Opsal, Wenche Haug Almestrand , Randi Øverhaug Sagheim, Randi Nordtorp Mølmen, Knut Tore Jevnesveen, Annar Skrefsrud Daglig leder: Eiliv Furuli Antall ansatte: 1
<p>Kommunens eierstrategi (formålet med eierskapet): Opprettet for å utvikle og gjennomføre idrettsarrangement i de olympiske anleggene i Lillehammer. Dette er en virksomhet som er viktig for Lillehammerregionen og som gir økonomiske ringvirkninger, men som i seg selv neppe er økonomisk lønnsom. Selskapsformen er nødvendig for å kunne ha både offentlige og private eiere.</p> <p>Har eierskapet så langt vist seg å være tjenlig i forhold til kommunens eierstrategi? Antallet store internasjonale arrangement har økt hvert år, i tråd med strategien. Selskapet har imidlertid ikke lykkes med å øke inntektene/reducere utgiftene, som også var en del av strategien.</p> <p>Drives selskapet godt og i samsvar med selskapets formål? Det har ikke lykkes selskapet å utvikle en bærekraftig forretningsmodell. I 2018 ble tilskuddene fra de største eierne og Oppland fylkeskommune økt, men selskapet fikk fortsatt et betydelig regnskapsmessig underskudd. Selskapet ble vedtatt avviklet av generalforsamling 22. februar 2019. De store eierne har ettergitt gjeld og Lillehammer kommune har bevilget tilskudd for å sikre at alle eksterne kreditorer får dekket sine krav.</p> <p>Følger styret opp kommunens forventninger til styret i henhold til eget punkt i eierpolitikken? Ikke godt nok.</p> <p>Særskilte utfordringer/fokusområder (trusler/muligheter)? Se omtale over.</p> <p>Er det ønskelig/aktuelt å endre selskapets organisasjonsform? Se omtale over.</p> <p>Kan kommunens eierskap bidra til uheldig konkurransevridding? Nei</p> <p>Er kommunen tjent med fortsatt engasjement i selskapet eller kan interessene på dette området bedre ivaretas på andre måter? Skal eierandelen økes, reduseres eller avhendes? Se omtale over.</p>	

RENOVASJONSSELSKAPET GLØR IKS	
Bransje	38.210 Behandling og disponering av ikke-farlig avfall
Organisasjonsform	Interkommunalt selskap
Organisasjonsnummer	971 041 692
Stiftelsesår	1983 (1999 etter ny lov om IKS)
Sum driftsinntekter	128 580 000
Årsresultat	- 848 000
Eierandel (%)	70,4 %
Innskutt aksjekapital	Ikke aktuelt
Sum egenkapital	101 294 000
Sum gjeld	41 180 000
Andre eiere (% eierandel)	Gausdal kommune (16,2 %), Øyer kommune (13,4 %)
Selskapets formål	Innhenting og behandling av husholdnings- og næringsavfall i kommunene i Lillehammer-regionen.
Organisasjon	<p>Representantskap: Espen Granberg Johnsen, Øystein Lauen, Bjørg Lien, Ole Rolstad, Hans Oddvar Høistad, Brit K. Lundgård</p> <p>Styreleder: Jan Tore Meren</p> <p>Nestleder: Marit Olive Lindstad</p> <p>Styremedlemmer: Helene Dypdal, Irene Thorsplass, Kåre Solbakken, Erik Lagethon, Anne Lise Gjestvang, Bjørn Erik Lien, Tor Rune Foss</p> <p>Daglig leder: Inge Morten Haave</p> <p>Antall ansatte: 98</p>
<p>Kommunens eierstrategi (formålet med eierskapet): Kommunene har plikt til å organisere renovasjon i kommunen. Selskapet ble opprettet for å ivareta dette ansvaret for flere samarbeidende kommuner, og er pålagt å drive til selvkost. Selskapet har et datterselskap som er engasjert innenfor næringsavfall.</p> <p>Har eierskapet så langt vist seg å være tjenlig i forhold til kommunens eierstrategi? Ja</p> <p>Drives selskapet godt og i samsvar med selskapets formål? Ja</p> <p>Følger styret opp kommunens forventninger til styret i henhold til eget punkt i eierpolitikken? Se omtale i innledningen.</p> <p>Særskilte utfordringer/fokusområder (trusler/muligheter)? Eventuell omlegging av IKS som eierform kan medføre at selskapet må tilføres egenkapital.</p> <p>Er det ønskelig/aktuelt å endre selskapets organisasjonsform? Nei, ikke ut fra dagens rammebetingelser.</p> <p>Kan kommunens eierskap bidra til uheldig konkurransevridding? Selskapet er også engasjert innenfor næringsavfall, som er et konkurranseutsatt marked. Selskapet må holde denne delen regnskapsmessig adskilt fra virksomheten knyttet til husholdningsavfall.</p> <p>Er kommunen tjent med fortsatt engasjement i selskapet eller kan interessene på dette området bedre ivaretas på andre måter? Skal eierandelen økes, reduseres eller avhendes? Ingen endringer.</p>	

JOREKSTAD FRITIDSBAD	
Bransje	93.110 Drift av idrettsanlegg
Organisasjonsform	Aksjeselskap
Organisasjonsnummer	911 691 817
Stiftelsesår	2013
Sum driftsinntekter	18 151 000
Årsresultat	554 000
Eierandel (%)	32,41 %
Innskutt aksjekapital	123 400
Sum egenkapital	13 502 000
Sum gjeld	51 203 000
Andre eiere (% eierandel)	Fåberg Musikkforening (13,78 %), UL Henrik Wergelands Minne (12,24 %), Faaberg Idrettslag (8,18 %), Johan Enger (8,1 %), eiere med mindre andeler enn 5 % (25,28 %)
Selskapets formål (fra vedtektene)	Å legge til rette for kultur, idrett og rekreasjon gjennom drift og utleie av bygninger og areal. Virksomheten skal balansere både et lokalt og regionalt perspektiv. Selskapet har ikke erverv som formål, og det utbetales ikke aksjeutbytte.
Organisasjon	Styreleder: Håkon Rustad Nestleder: Trond Hedalen Styremedlemmer: Jennie Margareta Furulund, Roland Sels-Agersten, Anne-Grete Dahl, Haakon-Paavo Laakso Nysted, Terje Næss Daglig leder: Terje Rønning Antall ansatte: 39
<p>Kommunens eierstrategi (formålet med eierskapet): Sikre Lillehammers befolkning tilgang til svømme- og badeanlegg med høy kvalitet, og som oppfyller kommunens plikter når det gjelder svømmeopplæring og skolesvømming. Anlegget har også stor betydning i et folkehelseperspektiv.</p> <p>Har eierskapet så langt vist seg å være tjenlig i forhold til kommunens eierstrategi? Ja</p> <p>Drives selskapet godt og i samsvar med selskapets formål? Ja</p> <p>Følger styret opp kommunens forventninger til styret i henhold til eget punkt i eierpolitikken? Se omtale i innledningen.</p> <p>Særskilte utfordringer/fokusområder (trusler/muligheter)? Er det ønskelig/aktuelt å endre selskapets organisasjonsform? Nei, ikke ut fra dagens rammebetingelser.</p> <p>Kan kommunens eierskap bidra til uheldig konkurransevridding? Ja. Selskapet driver i et i all hovedsak kommersielt marked.</p> <p>Er kommunen tjent med fortsatt engasjement i selskapet eller kan interessene på dette området bedre ivaretas på andre måter? Skal eierandelen økes, reduseres eller avhendes? Ingen endringer.</p>	

Risikovurdering av selskap der Lillehammer kommune eier 50 % eller mer

I tabellen nedenfor er det gjort en enkel vurdering av selskapenes økonomi, med fokus på den risiko som eier(e) tar gjennom sitt eierskap. I utgangspunktet er eiernes formelle økonomiske ansvar i et aksjeselskap begrenset til aksjekapitalen. Erfaring, blant annet fra Lillehammer Skifestival, viser at det kan være vanskelig for offentlige eiere å la (lokale) kreditorer ta tap, slik at den reelle tapsrisikoen er større enn begrensningen som følger av aksjeloven.

I tabellen er følgende nøkkeltall beregnet og vurdert:

Lønnsomhet: Totalkapitalrentabiliteten i et selskap viser hva den årlige avkastningen (inklusive finanskostnader) utgjør av selskapets samlede eiendeler. Et rimelig nivå er 10 - 15%, men bør ligge over det selskapet betaler for sine lån.

Soliditet: Egenkapitalandelen viser hvor stor andel av egenkapitalen utgjør av selskapets samlede eiendeler. Hvis sum egenkapital er under NOK 100 000,- anses soliditeten uansett for å være svak.

Likviditetsgrad: Dette er et mål på hvor mye kortsiktige midler foretaket har i forhold til forpliktelsene selskapet har på samme tidshorisont. Kortsiktig gjeld er forpliktelser som forfaller innen ett år, mens omløpsmidler er midler i foretaket som kan likvideres innen ett år.

Andel år med overskudd siste 10 år: Hvor mange år selskapet har hatt et positivt årsresultat av de siste ti årene.

Det opereres med fem risikokategorier; ikke tilfredsstillende (rød), svak (gul), tilfredsstillende (lys grønn), god (grønn) og meget god (mørk grønn).

	LKE AS	LOP AS	LGE Holding	Ikomm AS	Lipro AS ¹⁾	LSF AS ²⁾	GLØR IKS	Jorekstad
Lønnsomhet	2,9 %	5,0 %	4,3 %	10,1 %	2,5 %	-79,5 %	0,7%	2,7 %
Soliditet	14,9 %	5,9 %	69,8 %	40,7 %	72,0 %	-294,8 %	71,1 %	20,9 %
LG 1	2,6	1,4	7,9	1,4	3,3	0,3	2,5	0,8
Andel år med overskudd av 10	100 %	60 %	100 %	90 %	70 %	20 %	60 %	80 %

¹⁾ Lipro AS ble omorganisert i 2017 og det ble opprettet 2 datterselskap. Nøkkeltall er beregnet for konsernet.

²⁾Lillehammer Skifestival AS ble meldt under avvikling 5.3.2019

Nøkkeltallene og risikovurderingen er basert på universelle formler og terskler, som tar ikke hensyn til bransje eller formål med eierskapet. Det framgår av tabellen over lønnsomheten (totalkapitalrentabiliteten) gjennomgående er svak for nesten alle selskapene. Dette må i noen grad sees i sammenheng med at det kommunale eierskapet i selskapene ikke utelukkende er finansielt motivert. Det er heller ikke sikkert at det er totalrentabiliteten som er det beste lønnsomhetsindikatoren for kommunalt eide selskap.

Med unntak av Lillehammer Skifestival AS, som ble besluttet avviklet i generalforsamling 22.2.2019, framstår selskapene i hovedsak som relativt solide. Unntaket er Lillehammer Olympiapark AS, som hadde et overskudd i 2018, men som har lav egenkapitalandel som følge av flere år med negative resultat. Selskapet følges opp fortløpende og har blant annet orientert formannskapet og kommunestyret om strategien styret har utarbeidet for å snu utviklingen.

GLØR IKS hadde et mindre underskudd i 2018 og lønnsomheten er med det ikke tilfredsstillende. Egenkapitalandelen er høy og likviditeten god. Hovedvirksomheten i GLØR IKS er husholdningsrenovasjon, som skal skje til selvkost. Dette medfører at selskapet må budsjettere med små marginer og blir sårbare for ekstraordinære hendelser. Selskapet har imidlertid betydelig egenkapital og god underliggende drift, og det anses ikke som nødvendig å iverksette tiltak.

I forbindelse med at det utarbeides ny eierpolitikk for kommende kommunestyreperiode (planlagt fremlagt i september 2020) vil det bli gjort nærmere en gjennomgang av nøkkeltall og de risikovurderinger som bør knyttes til disse.

Selskap der Lillehammer kommune eier mindre enn 50 % - forenklet gjennomgang

I eierpolitikk 2016-2019 ble det bestemt at selskap der kommunen eier mindre enn 50 % kan det benyttes en forenklet framstilling, der selskapets navn, kommunens eierandel og begrunnelse for eierskapet omtales.

IKS

Navn	LK eierandel	Begrunnelse for eierskap
Gudbrandsdalen Krisesenter IKS	37,30 %	Effektivisering/samarbeid
Innlandet revisjon IKS	13,13 %	Effektivisering/samarbeid
Støttesenter mot incest og seksuelle overgrep i Oppland (SMISO) IKS	6,66 %	Effektivisering/samarbeid

AS

Navn	LK eierandel	Begrunnelse for eierskap
Lillehammer parkering	35,00 %	Næringspolitikk
Sentrum Parkering Lillehammer AS (vedtatt solgt i 2016)*	29,20 %	Næringspolitikk, Samfunnsøkonomi
Fabrikken AS	24,64 %	Næringspolitikk
Østnorsk Filmsenter AS	20,00 %	Næringspolitikk
Kompetanse-, Universitets- og Forskningsfondet Oppland AS	17,86 %	Næringspolitikk
Øya Parkering AS	11,23 %	Næringspolitikk, Samfunnsøkonomi
Hafjell Kvitfjell Alpin AS	10,31 %	Næringspolitikk
Visit Lillehammer AS	9,46 %	Næringspolitikk
Kinoalliansen AS	4,00 %	Effektivisering/samarbeid
Skåppå Kunnskapspark AS	3,98 %	Næringspolitikk
Filminvest AS	3,00 %	Næringspolitikk
Oplandske Dampskibsselskap AS	1,88 %	Næringspolitikk
Lillehammer Sentrum Drift AS	1,10 %	Næringspolitikk
Filmparken AS (solgt 2019)	0,10 %	Historisk betinget

*I prosess for salg av andel